

50/50 Schaduwnorm: is het tijd voor een nieuwe vuistregel voor klimaatbestendige tuinen?

Volgens Bloemenpark Appeltern is voldoende natuurlijke schaduw de volgende stap in toekomstbestendig tuinontwerp

Steeds meer particuliere tuinen worden ingericht met aandacht voor waterberging, biodiversiteit en een gezonde bodem. Toch laten de hete en droge zomers van de afgelopen jaren zien dat daarmee nog niet alle problemen zijn opgelost. Volgens Bloemenpark Appeltern ontbreekt één belangrijk uitgangspunt in veel tuinontwerpen: voldoende natuurlijke schaduw. Daarom doet het park daarom een voorstel voor een nieuwe praktische vuistregel: de 50/50 Schaduwnorm.

Auteur: Willemijn van Iersel

De discussie over klimaatbestendige tuinen is de afgelopen jaren in een stroomversnelling geraakt. Tegels maken plaats voor groen, regenwater wordt opgevangen en steeds vaker kiezen tuinbezitters voor een gevarieerde beplanting. Dat zijn volgens Bloemenpark Appeltern belangrijke ontwikkelingen, maar de praktijk laat zien dat tuinen tijdens langdurige hitte het zwaar hebben. Volgens Ben van Ooijen is dat een logisch gevolg van de manier waarop veel tuinen zijn ontworpen. 'We hebben veel aandacht besteed aan water en bodem, maar veel minder aan schaduw. Terwijl juist natuurlijke schaduw een enorme bijdrage levert aan het comfort van een tuin én aan de omstandigheden voor planten.'

Van praktijkervaring naar vuistregel

Het idee voor de 50/50 Schaduwnorm in de praktijk van Bloemenpark Appeltern. Verspreid over het park liggen tientallen voorbeeldtuinen waarin bezoekers kunnen ervaren hoe verschillende ontwerpkeuzes uitpakken tijdens warme zomerdagen. Tuinen met voldoende bomen, meerstammige heesters en natuurlijke schaduw voelen niet alleen koeler aan, maar kleuren ook significant minder geel van droogte. Tegelijkertijd blijft er voldoende ruimte over voor bloeiende borders, gazons, moestuinen en terrassen. Die praktijkervaring vormde de aanleiding om een eenvoudig uitgangspunt te formuleren: streef ernaar dat op een warme zomermiddag ongeveer de helft van de tuin in natuurlijke schaduw ligt.

'We hebben veel aandacht besteed aan water en bodem, maar veel minder aan schaduw'

De schaduw hoeft daarbij niet permanent op dezelfde plek aanwezig te zijn. Juist doordat de zon gedurende de dag draait, verplaatst de schaduw zich door de tuin. Dat zorgt ervoor dat zowel zonnige als beschaduwde delen beschikbaar blijven.

Niet alleen bomen planten

De initiatiefnemer benadrukt dat de schaduwnorm niet betekent dat iedere tuin voor de helft moet worden volgezet met bomen. Het gaat om een slimme combinatie van elementen die samen voor natuurlijke verkoeling zorgen. Bomen spelen daarin een belangrijke rol, maar ook meerstammige heesters en royaal begroeide pergola's kunnen bijdragen. Uitgangspunt is wel om vanuit levend groen schaduw toe te voegen. En niet massaal naar de parasol of een

schaduwdoek te grijpen. Dat vraagt volgens van Ooijen wel om een andere manier van ontwerpen. Zitplekken, looppaden en beplanting moeten worden afgestemd op de beweging van de zon gedurende de dag. Ook de keuze van plantensoorten verandert wanneer delen van de tuin vaker in de schaduw liggen.

Tuinen met voldoende bomen, meerstammige heesters en natuurlijke schaduw voelen niet alleen koeler aan, maar kleuren ook significant minder geel van droogte

Hoveniers krijgen een belangrijke rol

Juist daar zien Bloemenpark Appeltern een belangrijke taak voor hoveniers. Vakmensen beschikken over de kennis om de juiste balans te vinden tussen zon, schaduw, beplanting en gebruiksgemak. Waar opdrachtgevers nu vaak vragen om onderhoudsarme of biodiversiteitsvriendelijke tuinen, zou de hoeveelheid natuurlijke schaduw volgens van Ooijen een vanzelfsprekend onderdeel van het ontwerpproces moeten worden. Van Ooijen: 'Deze vuistregel is vooral een hulpmiddel om het gesprek met opdrachtgevers te voeren. Een eenvoudig uitgangspunt kan helpen om uit te leggen waarom bomen en schaduw steeds belangrijker worden in particuliere tuinen.'

Ben van Ooijen benadrukt dat de 50/50 Schaduwnorm nadrukkelijk bedoeld is als een voorstel aan de sector. Zij nodigen hoveniers, tuinontwerpers, kwekers, leveranciers en andere groenprofessionals uit om mee te denken over de verdere uitwerking en onderbouwing.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!